

# Hacı Zeynalabdin Tağıyevin Bakı müsəlmanlarına məktubu



**"İrşad" qəzetində məktəb və maarifçilik məsələlərinə aid yazılarla maraqlananda burada H.Z.Tağıyevin imzası ilə verilmiş bir yazıya təsadüf etdim. Maraqlı idi. Öz adını belə, yazı bilməyən məşhur milyonçu bu yazını nə üçün ictimai müzakirəyə çıxarıb?**

Yazıda söhbət qızları "Bakı Məktəbdə Nina Qız məktəbi"ndə oxuyan müsəlman qızların valideynlərinin Hacı Zeynalabdin Tağıyevə maraqlı bir müraciətindən gedir.

Məlumdur ki, adı çəkilən məktəbdə dərslər rus dilində tədris edilirdi. Başqa sözlə, bu məktəb təlimi rus dilində olan təhsil ocağı idi. Adından göründüyü kimi, bu məktəbdə dinindən və milliyətindən asılı olmayaraq,bütün qızların oxumaq hüququ var idi.

Məktəbin təkə şəriət müəllimindən  
dal t.-2017.-12 yanvar.-S.4.

savayı, bütün müəllimləri qadın idi. Bu da müsəlman valideynlərin üyüncə deyildi. Onlar H.Z.Tağıyevdən bu müəllimin dəyişilməsini xahiş edirdilər. Çətin məsələ idi. Lakin elm, təhsil və maarif məsələlərini qiyətləndirməyi bacaran H.Z.Tağıyev bu dəfə də öz sözünü deyə bilir. O, ana dili və şəriəti dərindən öyrənmək üçün valideynlərə öz qız övladlarını ibtidai məktəbi ana dilində olan məktəblərdə oxutmağı məsləhət görürdü. Bu cəhətdən nümunəvi qız məktəbinin də adı çəkilirdi:

"Bakı Qız Məktəbi".

H.Z.Tağıyevin pedaqoji və əxlaqi fikiirlərini 110 ildən sonra elmi ictimaiyyətdə çatdırırıq.

**Nazim Nəsrəddinov,  
Əməkdar müəllim,  
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin  
üzvü,türkoloq**

Məktub ("İrşad" qəzeti,17 sentyabr 1906-cı il, N 218)

"Cənab mühərrir (Müraciət edilən zaman "İrşad" qəzetinin mühərriri, müdiri və imtiyaz sahibi Əhməd bəy Ağayev, naşiri İsa bəy Aşurbəyov idi-N.N.)

Bakı şəhər müsəlmanları bəndənizə müraciət edib xahiş etdilər ki, Qafqaz Nahiyə Maarif İdaresinə vəsatət (vasitəçilik-N.N.) edəm ki, "Bakı Ünas (qadın) Svyataya Nina Məktəbi"ndə təlim almaqda olan müsəlman qızları üçün elmülahi və türk dili dərslərini tədris edən müəllim kişidən olmayıb, ünas (qadın) taifəsindən iqtidarlı birisini şəriət müəllimiyinə

təhim ( bir işi ümumə aid etmək) etsinlər.

Əlbəttə, bir məktəb ki orada təlim alan ünas taifəsidir, onların ruhani və cismani şəriətə mütəəlliq (aid-N.N.) dərsləri yenə öz cinslərindən bir müəllimən təlim və tədris eləməsi zəruridir.

Və zəmanə burasını da mənə aşkar elədilər ki, Bakı Müsəlman Qız Məktəbi müəllimlərindən birinin məzkur ( həmin-N.N.) məktəbə gedib dərslər demələrinə müsaidə (icazə-N.N.) edəm. Halbuki bu heç bir cəhətlə mümkün olmayacaqdır. Çünki: hal-hazırda Qafqazda bizim ünas taifəsindən türk dili və şəriət dərsləri təlim eləməyə müqəddir müəllimə tapmaq çox müşküldür.

Filhal (indi,bu saat-N.N.) Müsəlman Qız Məktəbinin müəllimələrindən birisini məzkur (haqqında danışılan-N.N.) məktəbin şəriət dərslərini təhim (bir işi ümumə aid etmə-N.N.) etməyə mühavvlə ( həvalə-N.N.) etsək, onda bizim məktəbin talibati (tələbələri-N.N.) dərslərsiz qalacaqdır.

Məəhaza (bununla bərabər-N.N.) mən öz tərəfimdən belə məsləhət görürəm ki, yaxşı olardı ki, o müsəlmanlar ki, öz qız övladlarını ana dili və şəriət dərsləri oxumağı xahiş edirlər, onlar gerek qabaqca qızlarını vərəyidilər Bakı Müsəlman Qız Məktəbinə, oranı ikmal edib (qurtarıb-N.N.) öz ana dili və şəriətə xəbərdar olandan sonra çox asanlıqla "Svyataya Nina Məktəbi"nin dördüncü qlasına (sınıfına-N.N.) imtahan verib daxil ola bilərdi.

Hacı Zeynalabdin Tağıyev".